

Познай кой...

Загадка първа

се развлича

Биографите му разказват, че освен с изключителната си творческа продуктивност – повече от 300 произведения, той е пословичен и с бохемството, с прахосничеството и с разгулния си начин на живот. Говори се, че незаконните му деца надвишават броя на авторските му текстове и че разточителните му навици го принуждават да търси убежище от кредиторите си чак зад пределите на родната Франция – в Брюксел (Белгия).

Той е един от най-четените френски писатели. Роден е в началото на XIX век – 1802 г. Семейството му не се отличава с особено финансово благосъстояние, но затова пък родителите му имат безупречна репутация. Във вените му тече смесена кръв – дядо му е френски аристократ, а баба му – най-обикновена робиня от остров Хаити. Самият му баща, противно на очакванията, е роден не в престижен френски дом, а в Санто Доминго – първото трайно поселище на испанските колонизатори на о-в Хаити (бъдеща столица на Доминиканската република). Въпреки смесената си кръв бащата на писателя – Тома Александър (*илюстрация 1*), се радва на бляскава военна кариера. Благодарение на пословичните си сила и храброст той успява да се издигне от най-обикновен войник до чин генерал. *Черният дявол* – така го наричат всички заради цвета на кожата му (нека не забравяме, че е мулат!). В резултат на нечуваните му подвизи Тома-Александър е забелязан дори от самия Наполеон и впоследствие става личен приятел с него. Но това не му помага да бъде освободен от плен, когато врагът го залавя – страхувайки се, че генералът иска да стане главнокомандващ на френската армия, Наполеон не се застъпва за избавлението му. След близо двугодишен престой и неколкочкратни опити да бъде отровен бащата на писателя най-сетне напуска затвора, но здравето му е силно разклатено, а перспективите за кариерата му са практически изчерпани. Затова, когато смъртта го настига, семейството му вече е почти без никакви средства... Но пък добрите аристократични връзки са се запазили! Те помагат на сина му, макар и лишен от системно образование и само с 50 франка в джоба, да получи в Париж пост в Пале Роял – чиновник в канцеларията на Орлеанския херцог.

Творческото пробуждане на бъдещия именит писател, по собствените му признания, започва, когато гледа за първи път пиеса на Шекспир в изпълнение на английски актьори.

Макар че не е особено ревностен читател, той е заклет поклонник на историческите хроники и на романтичните приключенски истории от XVI и XVII век. Известни са амбициите му да представи цялата френска история от XV до XIX век в цикъл романи.

Първата му творба, предизвикала широк обществен интерес, е историческата пиеса „Хенри III и неговият двор“. Поставена е на сцената на Комеди Франсез. Скрил зад „паравана“ на миналото, в нея писателят изразява гражданското си отношение към монархията, атакувайки ширещия се култ към нея.

Духът на съвременна Франция – с борбите ѝ, със задкулисите ѝ заговори, с

интригите ѝ, облъхва и останалите му произведения. На фона на подобна атмосфера се разгръщат всички заплетени ситуации, романтични приключения и рицарски жестове, превръщащи творбите му в завладяващо четиво.

В основата на романите му винаги има авантюра – политическа, дворцова, любовна... Поради рицарската природа на главните действащи лица произведенията му често се определят като *романи на „плаща и шпагата“*. Вероятно малцина са онези, които в детските си години не са чели с неотслабващ интерес или не са гледали с притаен дух историята на трима смели мъже, които, водени от чувството за чест, доблест и вяност, дръзко рискуват живота си, за да отстояват справедливостта (*илюстрации 2 и 3*). Макар и не съвсем оригинално като сюжет (заимствано е от мемоарите на господин с името д'Артанян) това произведение заедно с продълженията му „Двадесет години по-късно“ и „След още 10 години...“ продължава да носи на автора си огромна популярност дълго след неговата смърт.

Творбата обаче, която по своята известност надминава не само всичко създадено от писателя, но и всичко написано от френските романисти по онова време, е трогателната и драматична история на един марсилски моряк, който, на крачка от сбъдването на съкровения си мечти, става жертва на подъл заговор и загубва завинаги най-скъпото за сърцето си същество – Мерседес. Хвърлен без вина в затвор – замъка Ив (*илюстрация 4*), от който излизането е възможно само през портите на смъртта, този герой успява да се завърне в света на живите и „невинните“. Това става в резултат на ред благоприятни съдбовни обстоятелства – помощта, а впоследствие и смъртта на един ерудиран, благороден и мъдър духовник съзатворник (*илюстрация 5*); закрилата на моряци контрабандисти; придобиването на несметно съкровище, благодарение на узнатата от мъртвия абат тайна. Девизът, към който героят се придържа през всичките си безутешни, мъчителни и отчайващи дни – „*Чакай и се надявай!*“, в края на краищата дава положителен резултат. Бившият затворник се завръща сред аристократичния елит триумфално – вече с графска титла (макар и присвоена). Става желан гост във всички салони, а мълвата за несметното му богатство и за митичните му владения пали всяко въображение. С тънка изобретателност успява да накаже виновниците за дългогодишните си страдания и да раздаде възмездие на всички, които са го заслужили. Но въпреки това нещо в душата му безвъзвратно е погинало – защото никаква власт и натрупани богатства не могат да компенсират нито някогашната му похитена любов, нито погубената му младост, нито отнетата му самоличност и зачертаната му вяра в хората.

Изградена въз основа на магнетична сюжетна интрига и поредица от неочаквани, но вълнуващи съдбовни обрати, пропита с житейски поуки и безусловна вяра в тържеството на справедливостта, историята за този моряк хрумва на писателя, когато е на едно пътешествие през Средиземно море. По време на него той научава за мъничък остров (само 12 кв. км площ!!!), който ревниво пази стари тайни за пирати и контрабандисти от XVI до XIX век и за техните заровени съкровища. Името на острова е аналогично на това на героя и на самия роман.

Историята на марсилския моряк, бъдещ граф и безпощаден отмъстител, донася на създателя ѝ не само завидна слава, но и огромни финансови постъпления. Благодарение на нея писателят успява да си купи освен представителен и стилиен дом още и вила. И започва да води бляскав живот, подобен на този, който води самият му герой. Само че прословутата му разточителност постепенно изяжда всички натрупани средства и в края на живота си той е пак в началото на пътя – с огромна енергия, но почти без пукнат грош!!! И когато злата съдба го застига под формата на мозъчен удар, той вече няма почти никакъв друг избор ос-

вен да разчита на незаконно родения си (но официално признат!) син – негов съименик, също даровит и популярен писател, често бъркан с баща му (*илюстрация 6*).

От заболяването си авторът на най-обичаните френски приключенски романи не успява да се възстанови. Полупарализиран, той умира в дома на сина си през 1870 г. През 2002 г. прахът му е пренесен в парижкия Пантеон, където почива редом до праха на други велики френски писатели като Волтер, Русо, Юго и Зола.

**Кой е именитият френски писател?
Как се казва марсилският моряк,
чието име носи неговият най-популярен роман?
С какво име остава в историята на литературата
синът на писателя?**

Загадката изготви
Милослава Стойкова